

Троцький Руслан Сергійович кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки Навчально-наукового інституту поліцейської діяльності НАВС, Україна, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0006-8584-8634>

Андрусенко Сергій Іванович старший викладач кафедри бойового та логістичного забезпечення Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-1817-6496>

ЗАПРОВАДЖЕННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Анотація. У статті розглянуто теоретико-методичні засади запровадження базової загальновійськової підготовки (БЗВП) в освітній процес Національної академії внутрішніх справ України у контексті реалізації державної політики у сфері національної безпеки та оборони. Визначено, що запровадження БЗВП у систему вищої освіти України є складовою процесу формування нової моделі професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України, яка поєднує освітню, виховну та оборонну функції. На основі аналізу нормативно-правових актів окреслено ключові принципи і структуру типової програми навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських».

Проведено порівняльний аналіз типової програми базової загальновійськової підготовки, програми, розробленої у Національній академії внутрішніх справ України, і програми базової загальновійськової підготовки Національної гвардії України. Визначено спільні та відмінні риси їхньої мети, змістового наповнення, очікуваних результатів та методичних підходів до організації освітнього процесу. Установлено, що програма Національної академії внутрішніх справ України вирізняється інтеграцією військової та поліцейської складових підготовки, практичною спрямованістю, актуалізацією змісту з урахуванням сучасного бойового досвіду та орієнтацією на формування не лише технічних, а й морально-психологічних і комунікативних компетентностей майбутніх офіцерів поліції.

Сформульовано висновок про те, що адаптація базової загальновійськової підготовки у Національній академії внутрішніх справ демонструє ефективну модель поєднання відомих освітніх стандартів із загальнодержавною концепцією підготовки громадян до захисту України.

Обґрунтовано напрями подальшого вдосконалення реалізації базової загальновійськової підготовки у закладах сектору безпеки і оборони, серед яких - міжвідомча координація, удосконалення методичного забезпечення, застосування інноваційних технологій навчання та посилення виховного потенціалу дисципліни.

Ключові слова: базова загальновійськова підготовка, Національна академія внутрішніх справ, сектор безпеки і оборони України, військово-професійна компетентність, поліцейська освіта, підготовка офіцерів.

Trotskyi Ruslan Serhiyovych Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at the Department of Tactical Training of the Educational and Scientific Institute of Police Activities of the National Police of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0006-8584-8634>

Andrusenko Serhiy Ivanovych Senior Lecturer, Department of Combat and Logistics Support, Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-1817-6496>

INTRODUCTION OF BASIC MILITARY TRAINING INTO THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE NATIONAL ACADEMY OF INTERNAL AFFAIRS

Abstract. The article examines the theoretical and methodological foundations for introducing basic general military training (BGMT) into the educational process at the National Academy of Internal Affairs of Ukraine within the framework of implementing state policy in the field of national security and defence. It is determined that the integration of BGMT into the higher education system of Ukraine constitutes an essential component of forming a new model of professional training for security sector specialists, which combines educational, developmental, and defence functions. Based on the analysis of regulatory and legal acts, the key principles and structure of the model programme for the academic discipline “Basic General Military Training for Ukrainian Citizens Pursuing Higher Education and Police Officers” are outlined.

A comparative analysis of the model BGMT programme, the programme developed by the National Academy of Internal Affairs of Ukraine, and the BGMT programme implemented in the National Guard of Ukraine has been carried out. The common and distinctive features of their objectives, content, expected learning outcomes, and methodological approaches to organising the educational process have been identified. It has been established that the programme of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine is characterised by the integration of military and police components of training, practical orientation, updating of content in view of modern combat experience, and an emphasis on developing not only technical but

also moral, psychological, and communication competencies of future police officers.

It is concluded that the adaptation of BGMT at the National Academy of Internal Affairs demonstrates an effective model for combining departmental educational standards with the national concept of preparing citizens to defend Ukraine. The article substantiates directions for further improvement in the implementation of basic general military training in security and defence sector institutions, including enhanced interdepartmental coordination, improved methodological support, the application of innovative teaching technologies, and strengthening the educational and value-oriented potential of the discipline.

Keywords: basic general military training, National Academy of Internal Affairs, security and defence sector, military professional competence, police education, officer training, methodological foundations.

Постановка проблеми. В умовах триваючої збройної агресії російської федерації проти України пріоритетного значення набуває всебічна підготовка громадян до захисту держави, що охоплює як професійно-військовий, так і ціннісно-мотиваційний компоненти. Одним із ключових напрямів державної політики у цій сфері є запровадження базової загальновійськової підготовки (БЗВП) у систему вищої освіти.

Цей процес відображає трансформацію освітнього простору України в напрямі поєднання академічної підготовки з формуванням базових військово-професійних компетентностей, необхідних для забезпечення обороноздатності нашої держави.

З вересня 2025 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 р. БЗВП стає обов'язковою складовою підготовки здобувачів освіти закладів вищої освіти та поліцейських [5]. Це рішення має стратегічне значення, оскільки воно спрямоване на створення уніфікованої системи військової підготовки громадян, побудованої на принципах наступності, системності та практичної орієнтації.

Разом з тим, практична реалізація БЗВП у закладах вищої освіти сектору безпеки й оборони України потребує методичного осмислення, адаптації типової програми до відомчих умов, а також розроблення ефективних форм інтеграції військової підготовки у структуру освітнього процесу закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України правоохоронного спрямування. Особливої уваги потребує вирішення зазначених питань у Національній академії внутрішніх справ (НАВС), де підготовка курсантів-правоохоронців має поєднувати вимоги поліцейської та військової освіти, забезпечуючи формування у майбутніх офіцерів не лише фахових, правоохоронних але й базових військових компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема удосконалення системи військової підготовки громадян України перебуває у полі зору як

ISSN 3041-1793 Online

науковців, так і практиків сектору безпеки і оборони нашої держави. Теоретичні основи формування сучасної моделі військової підготовки обґрунтовано у працях А. Зельницького, О. Заболотного, Н. Шабатіної, С. Вавілова [3], які визначають базові підходи до моделювання системи військової освіти та інтеграції її компонентів у цивільний освітній простір. Конституційно-правові та організаційно-нормативні засади БЗВП у контексті воєнного стану розглядають П. Горінов і О. Макарова [2], наголошуючи на необхідності системного забезпечення єдності освітніх і безпекових функцій держави.

Методичні аспекти організації навчання та оцінювання ефективності БЗВП досліджено у працях О. Георгадзе та О. Ніколайчук [1], які акцентують увагу на критерії оцінювання рівня організації військової підготовки та якості її реалізації у різних типах закладів вищої освіти (ЗВО).

Нормативно-правові механізми впровадження БЗВП в освітній процес ЗВО окреслено у дослідженні О. Куруча, О. Батюк та М. Федорова [4], де підкреслено роль взаємодії між Міністерством освіти і науки України та Генеральним штабом Збройних Сил у формуванні типових програм і контролі їх відомчого узгодження.

Разом з тим, питання порівняльного аналізу програм БЗВП, їх структурних, змістових та методичних відмінностей, а також адаптації типової програми до специфіки підготовки курсантів-правоохоронців залишаються недостатньо розробленими. Саме цій проблематиці присвячено дане дослідження.

Метою статті є теоретико-методичне обґрунтування засад запровадження базової загальновійськової підготовки в освітній процес Національної академії внутрішніх справ, аналіз змістових, структурних і методичних особливостей типової і відомчих програм БЗВП, а також визначення напрямів їх адаптації до потреб професійної підготовки майбутніх офіцерів системи МВС України.

Виклад основного матеріалу. Запровадження базової загальновійськової підготовки у систему вищої освіти України є однією з ключових складових державної політики у сфері національної безпеки та оборони. Прийняття Постанови Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 р. [5] започаткувало новий етап формування єдиної системи підготовки громадян до захисту держави, яка інтегрується у структуру освітнього процесу ЗВО.

Згідно з положеннями зазначеної Постанови, базова загальновійськова підготовка має на меті забезпечення здобуття здобувачами вищої освіти військово-облікової спеціальності, навичок і вмінь, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни. Її зміст передбачає поєднання теоретичної (3 кредити ЄКТС) та практичної (7 кредитів ЄКТС) підготовки, що реалізується відповідно у ЗВО та спеціальних навчальних центрах Збройних Сил України.

Типова програма навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських» (теоретична підготовка) [8] розроблена робочою групою офіцерів Генерального штабу Збройних Сил України за погодженням з Міністерством освіти і науки України. Цей документ визначає основні принципи, змістові модулі та очікувані результати навчання, що слугують базою для розроблення власних програм БЗВП у закладах вищої освіти сектору безпеки і оборони України.

Відповідно до типової програми БЗВП, навчальний курс охоплює 13 змістових тем, які забезпечують формування системи знань із національно-патріотичної, психологічної, тактичної, вогневої, інженерної, розвідувальної підготовки, військової топографії, зв'язку та комунікації, домедичної допомоги, міжнародного гуманітарного права тощо [8, с. 16–43].

Важливою особливістю типової програми є її практична спрямованість. У документі наголошується, що навчання має відбуватися на засадах системності, послідовності та наближення до реальних умов бойових дій. Викладачам рекомендується забезпечувати поетапне засвоєння матеріалу «від простого до складного», використовувати активні методи навчання, формувати в здобувачів самостійність і відповідальність, а також поєднувати навчальну і виховну діяльність [8, с. 11].

Таким чином, типова програма БЗВП виконує роль нормативно-методичного орієнтира, забезпечуючи уніфікованість підходів до навчання у різних ЗВО. Разом із тим, кожен ЗВО має право адаптувати її до власних освітніх і відомчих особливостей, що відображається у розробленні відомчих програм.

У закладах вищої освіти сектору безпеки і оборони України, зокрема у Національній академії внутрішніх справ, базова загальновійськова підготовка посідає особливе місце в системі професійного становлення майбутніх офіцерів поліції. Поєднання завдань військової і поліцейської підготовки вимагає врахування специфіки службової діяльності поліцейських, спрямованої на підтримання правопорядку в умовах воєнного стану. Саме тому програма БЗВП НАВС реалізує не лише цілі типового документа, а й містить додаткові елементи, що забезпечують прикладний і ситуаційно-орієнтований характер навчання.

Запровадження БЗВП у НАВС здійснюється на основі принципів:

- системності та наступності між теоретичною, практичною і службовою підготовкою;
- єдності освітнього процесу й військового виховання, що забезпечує формування морально-бойових якостей і психологічної стійкості курсантів;
- поєднання колективного та індивідуального підходів, які передбачають адаптацію складності навчальних завдань до рівня підготовки здобувачів освіти;
- поступовості навчання, що реалізується через структурування навчального матеріалу «від базових знань до практичних навичок».

Важливим елементом реалізації БЗВП у НАВС є інтеграція військово-прикладних компетентностей у систему фахової підготовки поліцейських, що відповідає сучасним тенденціям розвитку сектору безпеки і оборони України. Зокрема, формування здатності діяти в екстремальних умовах, орієнтуватися на місцевості, ефективно застосовувати засоби індивідуального захисту та зброю розглядається не лише як військова компетентність, а і як компонент професійної готовності поліцейського до виконання завдань у кризових ситуаціях.

Отже, запровадження базової загальновійськової підготовки у закладах вищої освіти системи МВС має інтеграційний характер, поєднуючи освітню, виховну й оборонну функції. Це створює передумови для формування нової моделі підготовки фахівців, зорієнтованої на забезпечення національної безпеки держави та посилення кадрового потенціалу її сектору безпеки і оборони. У контексті реалізації зазначених підходів особливої актуальності набуває аналіз чинних програм базової загальновійськової підготовки, що впроваджуються у закладах освіти сектору безпеки і оборони України. Порівняння їх змісту, структури та методичного забезпечення дозволяє виявити особливості відомчої адаптації типової програми і визначити специфіку її реалізації у Національній академії внутрішніх справ.

З цією метою доцільним є проведення порівняльного аналізу програм базової загальновійськової підготовки, які функціонують у різних закладах сектору безпеки і оборони України, з метою з'ясування їх спільних і відмінних характеристик, оцінювання ступеня відповідності типовим вимогам та узагальнення ефективних практик їх реалізації.

Типова програма навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських» (теоретична підготовка) [8] є базовим нормативним документом, розробленим відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 р. [5]. Вона визначає уніфіковану структуру, мету, змістові модулі та очікувані результати навчання, що забезпечують цілісність і наступність у підготовці громадян до виконання військового обов'язку. Її зміст побудовано за модульним принципом, який охоплює ключові напрями військової підготовки: національно-патріотичну, тактичну, вогневу, інженерну, психологічну, топографічну, розвідувальну, домедичну, комунікаційну, а також підготовку з основ міжнародного гуманітарного права.

Метою типової програми є формування базових знань і навичок, необхідних для виконання конституційного обов'язку із захисту держави. У документі чітко визначено очікувані результати навчання, які деталізують рівень володіння здобувачами освіти практичними уміньми у військово-прикладних ситуаціях. Структура програми охоплює 10 кредитів ЄКТС, з яких 3 кредити відведено на теоретичну підготовку, а 7 - на практичну, що реалізується у навчальних центрах Збройних Сил України.

Важливою методичною рисою типової програми є її універсальність: вона орієнтована на всі заклади вищої освіти незалежно від відомчої належності, що дозволяє створювати єдину базу військової підготовки здобувачів вищої освіти. Проте така універсальність водночас передбачає необхідність адаптації змісту до специфіки кожного відомства - зокрема до освітньо-професійної підготовки майбутніх офіцерів системи МВС України.

Розроблена у Національній академії внутрішніх справ Робоча програма навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка» (теоретична підготовка) [7] базується на вимогах Постанови № 734 та Типової програми, але містить низку відмінностей, зумовлених специфікою поліцейської освіти. Вона розрахована на здобувачів першого (бакалаврського) рівня, передбачає 3 кредити ЄКТС і охоплює як лекційні, так і практичні заняття.

Програма НАВС має чітко окреслену мету - формування у курсантів теоретичних знань і початкових умінь із військово-облікової спеціальності ВОС-100 «Стрілець», що забезпечують готовність до дій у воєнних умовах і виконання завдань сектору безпеки та оборони. На відміну від типової програми, акценти зміщено на прикладну та ситуативну спрямованість навчання, що проявляється у доборі змістових тем і форм роботи.

Зміст програми НАВС структуровано за 13 модулями, що охоплюють усі базові напрями БЗВП: від національно-патріотичної до тактичної та вогневої підготовки. Особливістю є наявність розширених практичних тем, пов'язаних із сучасним бойовим досвідом Збройних Сил України, зокрема застосування безпілотних літальних апаратів, мінної безпеки, дій у складі бойових груп, домедичної допомоги у форматах Care under fire (CUF) та Tactical Field Care (TFC). Включення таких тем свідчить про актуалізацію навчального змісту відповідно до умов воєнного стану та підвищення реалістичності підготовки.

Варто відзначити, що в НАВС програму розроблено з урахуванням інтеграції військової та поліцейської підготовки. Це проявляється у зв'язку між навчальними модулями БЗВП та дисциплінами професійного циклу підготовки поліцейських (тактико-спеціальна підготовка, вогнева підготовка, домедична допомога). Таким чином, БЗВП у НАВС не функціонує ізольовано, а є елементом комплексної підготовки майбутніх офіцерів поліції, що відповідає принципам системності та наступності.

Порівняно з Програмою базової загальновійськової підготовки Національної гвардії України [6], яка орієнтована на підготовку військово-службовців, програма НАВС має більш педагогічно структурований характер. У програмі НГУ акцент зроблено на стандартизованих тактичних, вогневих і стрійових навичках, тобто на виконавчому компоненті військової підготовки. Натомість у програмі НАВС простежується орієнтація на розвиток усвідомленої готовності діяти в умовах ризику, психологічної стійкості та національно-патріотичних цінностей. Це дозволяє інтегрувати військові знання у систему формування професійної компетентності поліцейських.

ISSN 3041-1793 Online

Спільними рисами трьох програм є:

- дотримання вимог Постанови № 734 щодо структури, обсягу та результатів навчання;
- наявність ключових модулів з тактичної, інженерної, вогневої, домедичної та топографічної підготовки;
- практична орієнтованість і врахування бойового досвіду Збройних Сил України.

Відмінності полягають у рівні деталізації, дидактичній побудові й методичному наповненні. Типова програма має рамковий характер і не передбачає конкретних методичних рекомендацій щодо організації занять. Програма НГУ більш інструктивна, спрямована на відпрацювання нормативів і алгоритмів дій. Програма НАВС, натомість, поєднує обидва підходи - нормативно-практичний і методично-педагогічний - створюючи модель підготовки, яка забезпечує формування як технічних, так і психологічних, комунікативних і ціннісних компетентностей.

Таким чином, адаптація базової загальновійськової підготовки у Національній академії внутрішніх справ демонструє методичну інтеграцію військових і поліцейських аспектів освіти, що підсилює обороноздатність держави через формування готовності поліцейських діяти в умовах воєнних викликів. Запропонована модель може розглядатися як перспективний напрям удосконалення БЗВП у закладах освіти сектору безпеки і оборони України, орієнтований на поєднання професійної підготовки з вихованням громадянської свідомості, моральної стійкості та готовності до захисту України.

Висновки. Запровадження базової загальновійськової підготовки у систему вищої освіти України є важливим кроком у розбудові цілісної моделі військово-патріотичного виховання молоді та підготовки громадян до захисту держави. Проведений аналіз типової і відомчих програм БЗВП засвідчив, що базова загальновійськова підготовка є не лише освітнім компонентом, а й системним чинником формування громадянської, морально-психологічної та професійної готовності до дій у кризових ситуаціях.

Типова програма БЗВП, розроблена Генеральним штабом Збройних Сил України та погоджена Міністерством освіти і науки, забезпечує уніфіковану основу для реалізації навчальної дисципліни у всіх закладах вищої освіти. Водночас ефективність її реалізації значною мірою залежить від здатності ЗВО адаптувати її зміст і методику до власної освітньої специфіки та практичних потреб підготовки фахівців.

Базова загальновійськова підготовка, що реалізується у Національній академії внутрішніх справ продемонструвала можливості успішної інтеграції загальновійськових знань у систему професійної підготовки поліцейських. Її структура, змістові модулі та методичні підходи зорієнтовані на формування у курсантів військово-професійних компетентностей, необхідних для виконання службових завдань у воєнних умовах. На відміну від програм військових

формувань, зокрема НГУ, програма НАВС має більш виражений педагогічно-методичний характер і спрямована на розвиток аналітичного мислення, відповідальності, комунікативних навичок та морально-психологічної стійкості.

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити такі узагальнення:

1. Типова програма БЗВП виконує функцію нормативної основи, тоді як програми НАВС і НГУ демонструють відомчу адаптацію її змісту відповідно до завдань конкретних освітніх і військових підрозділів.

2. Програма НАВС відзначається актуалізацією навчальних тем з урахуванням досвіду ведення бойових дій, що забезпечує її практичну релевантність і відповідність сучасним вимогам воєнного часу.

3. Ефективність реалізації БЗВП у НАВС забезпечується інтеграцією з дисциплінами професійного циклу (тактико-спеціальною, вогневою, домедичною підготовкою), що створює єдиний комплекс формування професійної компетентності поліцейського.

4. Подальше удосконалення реалізації БЗВП у системі МВС України доцільно здійснювати через:

- розвиток міжвідомчої координації у сфері методичного забезпечення;
- упровадження сучасних технологій навчання (симуляційних тренінгів, елементів дистанційного навчання, систем оцінювання компетентностей тощо);
- посилення виховного компонента на основі національно-патріотичних цінностей;
- забезпечення безперервності підготовки шляхом поєднання теоретичного і практичного етапів у межах єдиної освітньої траєкторії.

Таким чином, досвід Національної академії внутрішніх справ може бути використаний як методична модель адаптації базової загальновійськової підготовки до умов відомчої освіти у секторі безпеки і оборони України. Це сприятиме підвищенню ефективності військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції, зміцненню обороноздатності держави та формуванню громадян, готових до свідомого захисту України.

Література:

1. Георгадзе О., Ніколайчук О. Часткова методика оцінювання рівня організації базової загальновійськової підготовки. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*, 2024, 3 (51): 15–22. URL: <https://sit.nuou.org.ua/article/view/315083>
2. Горінов, П. В., Макарова, О. В. Конституційно-правові основи базової загально-військової підготовки здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 2025, 1.3: 124-128. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/332662>
3. Зельницький, А., Заболотний, О., Шабатіна, Н., Вавілов, С. Теоретичні аспекти моделювання системи військової підготовки громадян України. *Військова освіта*, 2024, 41-61. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2024-50/83-101>

ISSN 3041-1793 Online

4. Куруч О. С., Батюк О. В., Федоров, М. В. Regulatory and legal support for the basic military training of students in higher education institutions of Ukraine. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, 2025, 2(89), 341-347. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.51>

5. Про затвердження Порядку проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських : Постанова Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2024-%D0%BF#Text>

6. Програма базової загальновійськової підготовки Національної гвардії України. Затверджено Наказом командувача Національної гвардії України від 19. 05. 2025р. № 576.

7. Робоча програма навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка» (теоретична підготовка). Розглянуто науково-методичною радою НАВС, протокол від 24. 07.2025р. №7.

8. Типова програма навчальної дисципліни «Базова загальновійськова підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських» (теоретична підготовка). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2025/02/24/typova-prohrama-navch-dystsypliny-bzvp-vo-24-02-2025.pdf>

References:

1. Heorhadze O., & Nikolaichuk O. (2024). Chastkova metodyka otsiniuvannia rivnia orhanizatsii bazovoi zahalnoviiskovoi pidhotovky [Partial methodology for assessing the level of organisation of basic military training]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii u sferi bezpeky ta oborony*, 3 (51): 15–22. URL: <https://sit.nuou.org.ua/article/view/315083> [in Ukrainian]

2. Horinov, P. V., & Makarova, O. V (2025). Konstytutsiino-pravovi osnovy bazovoi zahalnoviiskovoi pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh voiennoho stanu. [Constitutional and legal foundations of basic military training for higher education students under martial law] *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 1.3: 124-128. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/332662> [in Ukrainian].

3. Zelnytskyi, A., Zabolotnyi, O., Shabatina, N., & Vavilov, S. (2024). Teoretychni aspekty modeliuvannia systemy viiskovoi pidhotovky hromadian Ukrainy [Theoretical aspects of modelling the military training system for Ukrainian citizens]. *Viiskova osvita*, 2024, 41-61. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2024-50/83-101> [in Ukrainian].

4. Kuruch O. S., Batiuk O. V., & Fedorov, M. V. (2025). Regulatory and legal support for the basic military training of students in higher education institutions of Ukraine. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 2(89), 341-347. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.51> [in English].

5. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia bazovoi zahalnoviiskovoi pidhotovky hromadian Ukrainy, yaki zdobuvaiut vyshchu osvitu, ta politseiskykh : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [On approval of the Procedure for conducting basic military training for Ukrainian citizens pursuing higher education and police officers: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] № 734 vid 21 chervnia 2024 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

6. Prohrama bazovoi zahalnoviiskovoi pidhotovky Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Basic military training programme of the National Guard of Ukraine]. Zatverdzheno Nakazom komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy 19. 05. 2025 № 576 [in Ukrainian].

9. 7. Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Bazova zahalnoviiskova pidhotovka» (teoretychna pidhotovka) [Work programme for the academic discipline ‘Basic military training’ (theoretical training)]. Rozghlianuto nauково-metodychnoiu radoiu NAVS, protokol vid 24. 07.2025p. №7. [in Ukrainian]

8. Typova prohrama navchalnoi dystsypliny «Bazova zahalnoviiskova pidhotovka hromadian Ukrainy, yaki zdobuvaiut vyshchu osvitu, ta politseiskykh» (teoretychna pidhotovka) [Typical programme for the academic discipline 'Basic military training for Ukrainian citizens pursuing higher education and police officers' (theoretical training)]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2025/02/24/typova-prohrama-navch-dystsypliny-bzvp-vo-24-02-2025.pdf> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 22.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.02.2026